

Родина для дитини

Вісник програми

Випуск 3, червень 2006

ПІДСУМКИ СТАЖУВАННЯ ПАРТНЕРІВ У США

20 травня – 4 червня 2006 року група фахівців в сфері захисту прав дитини з пілотних регіонів програми «Родина для дитини» перебувала в м. Юджин, штат Орегон, США. Метою поїздки було стажування в організаціях, що надають послуги дітям та сім'ям, які опинилися в складних життєвих обставинах, дітям вулиці та дітям з особливими потребами. Основним завданням стажування було перейняття досвіду та його практичне застосування в пілотних регіонах програми.

Кожний регіон був представлений командою фахівців, а саме працівниками центрів соціальних служб, служб у справах неповнолітніх, директорами закладів, на базі яких надаватимуться послуги, та представниками неурядових організацій. Програма стажування включала роботу в чотирьох організаціях: «Relief Nursery», «EC Cares», «Looking Glass» та «HIV Alliance».

Робота на базі організації «Relief Nursery» була комплексною та практичною. Основною місією організації є попередження насильства та недбалого догляду за дитиною. З моменту заснування в 1976 році організація надавала безкоштовні комплексні послуги по збереженню родини сім'ям, в яких існує великий ризик насильства та недбалого догляду за дітьми.

Під час стажування учасники групи відвідали заняття для дітей різного віку, на яких вчителі «Relief Nursery» використовують різноманітні методи догляду, спілкування та навчання дітей з кризових родин. В основі всіх методів – небайдужість, уважне ставлення, дбайливе піклування, розвиваючі заняття. Співвідношення вчителів / волонтерів та дітей – 6:4, що дає можливість реалізувати індивідуальний підхід до кожної дитини. Але найважливішим у роботі «Relief Nursery» є залучення до програм батьків дітей, які відвідують заняття тричі на тиждень. Після занять, що закінчуються при-

Закінчення на стор. 4

У ВИПУСКУ:

Тренінг з підготовки регіональних тренерів 2

Візит технічного експерта: Віктор Гроза 2

Сім'ї для дітей, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІДУ 2

Огляд роботи грантової програми 3

Корисні ресурси в Інтернеті 3

Практичне керівництво щодо роботи з прийомними сім'ями 3

Програми безповоротної цільової фінансової допомоги 4

Учасники стажування з американськими колегами з Relief Nursery

«Вражає філософія ставлення до батьків – поважати батька і матір як особистість, ніколи не оцінювати батьків, ставитися до них як до партнерів та допомагати у вирішенні проблем...»

Надія Чернуха, юрист, БФ «Перемога», м. Бровари, Київська область

Програма «Родина для дитини» в Україні виконується організацією «Холт Інтернешнл» за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку

HoltInternational
ПРОГРАМА «РОДИНА ДЛЯ ДИТИНИ» В УКРАЇНІ

м. Київ, вул. І.Франка 25/40, офіс 31,
тел. (044) 494-0349, факс (044) 234-5470
fcp@holtintl.org.ua, www.familiesforchildren.org.ua

ТРЕНІНГ З ПІДГОТОВКИ РЕГІОНАЛЬНИХ ТРЕНЕРІВ

Протягом останнього року в Україні було прийнято декілька державних документів, що стимулюють влаштування дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування у сім'ї громадян України. Завдяки цілеспрямованим діям Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту і його підрозділів в регіонах почалась активна робота щодо створення прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу. Однією з перешкод на шляху влаштування дітей-сиріт в сім'ї є відсутність відпрацьованого механізму навчання майбутніх прийомних батьків та батьків-вихователів ДБСТ.

На вимогу Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту Державний інститут проблем сім'ї та молоді розробив державну програму навчання прийомних батьків та соціальних працівників. Ця програма створена на основі досвіду всіх організацій, що працюють в Україні в напрямі розвитку сімейних форм влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а саме: Державного інституту проблем сім'ї та молоді, благодійної організації „Надія і житло для дітей”, Християнського дитячого фонду, благодійної організації „Кожній дитині”, Holt International - Програми „Родина для дитини”, дитячого центру „Сонячне світло”, Асоціації прийомних сімей України.

В рамках співпраці з Міністерством програма «Родина для дитини» підтримала проведення навчання тренерів з підготовки прийомних батьків та батьків - вихователів ДБСТ у регіонах України. Партнерами в

Учасники тренінгу під час обговорення

організації та проведенні навчання виступили Державна соціальна служба, Державний Департамент з усиновлення та захисту прав дитини, Державний інститут проблем сім'ї та молоді.

З 27 березня по 6 червня 2006р. було проведено 4 тренінги з підготовки регіональних тренерів: два у м. Києві, один в Черкаській та один Дніпропетровській областях. Було підготовлено 92 тренерів з всіх областей України. Серед них працівники центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, служб у справах неповнолітніх, а також представники неурядових організацій.

Кожен з 4 тренінгів тривав 10 днів (72 учбових години). Після закінчення тренінгів регіональні тренери отримали сертифікати державного зразку. Зараз тренери навчають потенційних прийомних батьків та спеціалістів з питань створення та функціонування прийомних сімей та ДБСТ. Загальна кількість кандидатів у прийомні батьки, яких підготували регіональні тренери станом на середину червня 2006 року, складає 166 осіб. ❖

ВІЗИТ ТЕХНІЧНОГО ЕКСПЕРТА: ВІКТОР ГРОЗА

З 5 по 9 червня 2006 р. в Києві працював технічний експерт Холт Інтернешнл, професор Університету Кейс Вестерн Резерв Віктор Гроза. Графік роботи був дуже насиченим і включав консультації і надання технічної допомоги працівникам Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту та співробітникам Державного інституту проблем сім'ї та молоді.

Один із напрямів співпраці – це продовження дослідницької роботи у галузі усиновлення з метою розробки стратегії та механізмів активізації національного усиновлення. Пілотне дослідження серед сімей, які усиновили дітей, було проведено в лютому 2006 року. Восени цього року планується проведення більш широкого дослідження як серед усиновителів так і серед фахівців, причетних до питань усиновлення.

Міністр України у справах сім'ї, молоді та спорту Юрій Павленко та директор Державного інституту проблем сім'ї та молоді Лідія Леонтєва під час відкриття тренінгу в Міністерстві

Крім того, Віктор Гроза взяв участь у зустрічі національних тренерів з питань підготовки, створення та супроводу прийомних сімей і ДБСТ. Він розповів про систему підготовки прийомних батьків у США і поділився досвідом щодо створення прийомних сімей для ВІЛ-позитивних дітей. ❖

СІМ'Ї ДЛЯ ДІТЕЙ, ЯКИХ ТОРКНУЛАСЬ ПРОБЛЕМА ВІЛ/СНІДУ

Макіївський обласний спеціалізований будинок дитини було засновано у 2001 році для дітей, позбавлених батьківської опіки, які були народжені ВІЛ-позитивними матерями. На сьогоднішній день у будинку дитини перебувають 79 дітей віком до 9 років. З них 23 дитини віком старше 4 років, отже вони підлягають переведенню до інтернатних закладів для дітей відповідного віку. Усі 23 дитини отримують антиретровірусну терапію та потребують відповідного догляду, яким вони навряд чи зможуть бути забезпечені в інтернатних закладах. Зазвичай в інтернатних закладах загального типу такі діти знаходяться в ізоляції, не маючи навіть можливості повноцінно спілкуватися з іншими дітьми.

Усвідомлюючи важливість виховання дитини у сімейному оточенні, Програма «Родина для дитини» ініціювала проект, спрямований на повернення в рідні сім'ї або влаштування до сімейних форм виховання 23 дітей з Будинку дитини, які підлягають переведенню до інтернатних закладів. В рамках цього проекту 8 та 22 червня 2006 року у Києві відбулись зустрічі зацікавлених сторін, під час яких було обговорено спільний план дій щодо пошуку прийомних батьків для цих дітей. У зустрічах взяли участь представники Київського, Черкаського та Донецького відділень Всеукраїнської мережі ЛЖВ, НУО «З надією» (м. Кривий Ріг), НУО «Альтернатива» (м. Одеса), представники Донецького обласного спеціалізованого будинку дитини, а також фахівці у галузі сімейних форм виховання із США та Державного інституту проблем сім'ї та молоді. В результаті зустрічей було узгоджено, що усі зацікавлені сторони протягом липня проводитимуть у своїх регіонах пошук кандидатів у прийомні батьки для згаданих 23 дітей. Відібрані кандидати пройдуть відповідне навчання у серпні 2006 року.

Усі бажаючи взяти участь у навчанні можуть звертатися до офісу Програми «Родина для дитини». Ці діти щиро вірять в те, що вони знайдуть свою сім'ю. ❖

ОГЛЯД РОБОТИ ГРАНТОВОЇ ПРОГРАМИ

У другому кварталі 2006 року програма «Родина для дитини» провела два грантових конкурси.

Перший – конкурс грантів спеціального призначення, спрямованих на підтримку дітей та сімей, яких торкнулася проблема ВІЛ/ СНІД, зосередився на двох пріоритетних напрямках: (1) створення та діяльність центрів комплексної допомоги для дітей та сімей, вагітних жінок та породіль, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІД; (2) проведення інформаційних кампаній та створення медіа – матеріалів. За результатами конкурсу з 14 отриманих заявок було підтримано 8. З них 5 передбачають надання прямих послуг цільовим групам, 3 – проведення тренінгів.

Ще один конкурс грантової програми – відкритий – завершився 25 травня 2006 р. Тема конкурсу - сприяння виведенню дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського

піклування та дітей з особливими потребами з інтернатних закладів, а також допомога у їх інтеграції в суспільство. Цільовими групами конкурсу стали діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, які виховуються в інтернатних закладах, діти з особливими потребами, які перебувають в спеціальних (інтернатних) закладах, та їхні сім'ї.

За результатами конкурсу було отримано 16 заявок, з них 1 передбачала роботу з проведення інформаційних кампаній, 11 – надання прямих послуг цільовим групам, 4 – проведення тренінгів. Переможці конкурсу будуть визначені на засіданні Грантового Комітету Програми «Родина для дитини» наприкінці червня 2006 р.

Крім того, за останні місяці Програма «Родина для дитини» підтримала 6 заявок

на отримання партнерських грантів, з яких 4 – на проведення тренінгів для регіональних тренерів з питань підготовки, створення та соціального супроводу прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу для всіх областей України; 1 – на проведення інформаційної кампанії з метою залучення кандидатів у прийомні батьки; 1 – на проведення літнього табору для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей з неблагополучних, кризових та мало-забезпечених сімей. Нагадаємо, що партнерські гранти швидкої дії – це поза-конкурсні гранти, що надаються на постійній основі організаціям, які мають термінову потребу у фінансовій підтримці та графік реалізації проектів яких не співпадає з графіком проведення відкритих конкурсів грантів. ❖

КОРИСНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

«Родина для дитини» заохочує всіх партнерів брати участь у грантових програмах багатьох інших донорів, що працюють в Україні. Нижче наведено інформацію про деякі Інтернет-ресурси, що містять посилання або інформацію про додаткові джерела фінансування та грантові конкурси.

«Мережа громадянської дії в Україні» (UCAN) підтримує розвиток громадянського суспільства в Україні. Проект UCAN фінансується Агентством Сполучених Штатів Америки з міжнародного розвитку (USAID) та впроваджується Інститутом Сталін Спільнот (ISC). На сайті наведено інформацію про конкурси грантів UCAN.

http://www.ucan-isc.org.ua/ukr/what_we_do/grants/

Канадський фонд підтримки місцевих ініціатив є програмою підтримки малих проектів українських громадських організацій щодо сприяння демократичному розвитку суспільства через покращення економічного, культурного, соціального становища громадян України. На сайті можна отримати інформацію про конкурс проектних заявок, що триватиме до лютого 2007 року.

<http://www.dfait-maeci.gc.ca/canada-europa/ukraine/cf-uk.asp>

Інститут демократичного суспільства (ІДС) є громадською організацією, заснованою у 2000 році з метою підтримки стійкого розвитку демократії в Україні. До складу членів ІДС входять представники зі всіх 25 регіонів України. На сайті наведена інформація про грантові програми та конкурси різних донорських організацій та агенцій.

<http://www.ids.org.ua/grant/index.php>

Ресурсний центр «Гурт» надає фахову інформаційну, навчальну, організаційну підтримку громадським і благодійним організаціям, підприємницьким структурам і владним структурам, засобам масової інформації. В розділі «Конкурси» наведено інформацію про поточні конкурси грантів багатьох донорських організацій.

<http://www.gurt.org.ua/news/competitions.html>

Проект «Громадські ініціативи в Дніпропетровському регіоні» - інтерактивний інструмент підтримки діяльності організацій громадянського суспільства в Дніпропетровській області, які намагаються вирішувати нагальні проблеми суспільства. На сайті наведено посилання на поточні конкурси грантів у Дніпропетровській області та в Україні.

http://www.civic-sector.org.ua/news_arc.php ❖

ПРАКТИЧНЕ КЕРІВНИЦТВО ЩОДО РОБОТИ З ПРИЙОМНИМИ СІМ'ЯМИ

7 червня 2006 р. в Міністерстві у справах сім'ї, молоді та спорту відбулась презентація проекту практичного керівництва по роботі з прийомними сім'ями, створеного робочою групою, що включала представників Державного Інституту проблем сім'ї та молоді, Державної соціальної служби, обласних центрів соціальних служб та Холт Інтернешнл.

Створений документ – перший посібник, в якому в повному обсязі викладено нормативно-законодавчу базу функціонування прийомних сімей та принципи їх створення і супроводу.

Проект документу було надано рецензентам. Після отримання рецензій та доопрацювання посібник буде апробовано в практичній роботі соціальними працівниками центрів соціальних служб пілотних регіонів програми «Родина для дитини» та, після урахування отриманих коментарів, надано в Міністерство у справах сім'ї, молоді та спорту для затвердження.

Планується, що у наступному році на основі даного посібника робоча група створюватиме стандарти соціальних послуг у роботі з прийомним сім'ями. ❖

ПРОГРАМИ БЕЗПОВОРТНОЇ ЦІЛЬОВОЇ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ

Спонсорська програма – одна з програм безповоротної цільової фінансової допомоги, що Холт надає дітям в багатьох країнах світу. Щорічно близько 15 000 дітей отримують підтримку спонсорської програми.

Діти, яким Холт надає спонсорську підтримку – сироти, діти, позбавлені батьківського піклування та діти з кризових сімей, з якими працюють партнерські організації Холт в різних країнах. Холт шукає спонсорів, які мають бажання підтримати таку дитину, щомісячно надаючи невелику фінан-

сову допомогу. Допомога може тривати від декількох тижнів до багатьох років. Гроші витрачаються на харчування, одяг, ліки, іграшки, шкільні принадлежности та інші потреби дітей.

Славик Потак, реабілітаційний центр БФ «Отчий дім»

Катерина Клімова, ДБСТ Неллі Поплавської

3 травня 2006 року 53 дитини в Україні отримуватимуть допомогу спонсорської програми. Це – діти з реабілітаційних центрів для дітей вулиці «Сонячне світло»

(Броварський район, Київська область) та «Отчий дім» (Києво-Святошинський район

Київської області), вихованці дитячого будинку сімейного типу Н.В. Поплавської (Броварський район) та діти з Макіївського будинку дитини (м. Макіївка, Донецька область). Завдяки підтримці спонсорів Холт діти зможуть отримати додаткові ресурси для їх повноцінного розвитку, а ті з них, які ще не знайшли постійну сім'ю, сподіваємось, зможуть знайти її якнайшвидше.

Крім того, в рамках програм безповоротної цільової фінансової допомоги Холт було надано кошти на ремонтні роботи у дитячому будинку сімейного типу Н.В. Поплавської та частково профінансовано опоряджувальні роботи у дитячому реабілітаційному центрі «Сонячне світло». ❖

ПІДСУМКИ СТАЖУВАННЯ ПАРТНЕРІВ, закінчення

«Ще 15 днів тому ми були просто групою українських представників державних та громадських організацій, але сьогодні, завдяки стажуванню, ми стали справжньою командою однодумців, яких об'єднує спільна мета – створення системи послуг для дітей та сімей, що опинилися у важких життєвих обставинах...»

Тетяна Кізева, директор Требухівської школи, Броварський район, Київська область

близно о 14:00, вчителі їдуть на домашні візити. Їхня основна мета – розвиток батьківських навичок, контроль рівня розвитку та благополуччя дитини, сприяння вирішенню проблем, послуги кризового втручання.

Після викладення теорії ведення домашніх візитів учасникам стажування було запропоновано детальний розбір декількох домашніх візитів, знятих на відео, та участь у реальних візитах в сім'ї. Учасники також

мали змогу відвідати зустріч групи підтримки батьків, які раніше зловживали хімічними речовинами та знаходяться на стадії вилікування.

Всі учасники стажування зауважили, що проблеми в обох наших країнах схожі. Це і насильство в сім'ї, і недбалий догляд за дитиною, і зловживання хімічними речовинами. Але запорука успіху «Relief Nursery» полягає в комплексності програм, які охоплюють як дітей, так і батьків, а також в уважному, небайдужому ставленні до проблем кожної сім'ї і кожної дитини.

Окрім «Relief Nursery» учасники стажування відвідали «EC Cares» - організацію, що спеціалізується на навчальних програмах для дітей від 0 до 5 років з вадами та затримкою розвитку. Послуги надаються дітям, їхнім батькам та викладачам. Основа програм – врахування індивідуальних особливостей кожної дитини, основа підходу – раннє втручання.

Також, учасники мали змогу ознайомитись з досвідом «Looking Glass» - організації, що надає комплексні послуги молоді та сім'ям. Програми «Looking Glass» включають консультування з питань психічного здоров'я, лікування залежностей, надання

послуг тимчасового влаштування для втікачів та безпритульних, послуги навчання для молоді, яка не відвідувала школу, та інші.

Наприкінці учасники відвідали «HIV Alliance» - організацію, що надає послуги соціального супроводу, адвокатування та фінансову допомогу сім'ям, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІДу. Організація також проводить навчання для молоді з груп ризику та кампанії по зменшенню шкоди. ❖

«Незважаючи на різні рівні розвитку наших країн, різні культури та різне мислення, ми маємо одні і ті самі проблеми: дитяче сирітство, дитяча безпритульність, недостатній догляд за дітьми...»

Наталія Стажило, методист, Центр соціально-психологічної реабілітації, м. Дніпропетровськ

Родина для дитини - щоквартальний вісник програми, що виконується в Україні організацією Holt International Children's Services за підтримки USAID.

Директор програми:
Олена Герасимова

Співробітники програми:
Олеся Гальчинська, менеджер регіональних програм
Олена Давидова, менеджер з інформаційного забезпечення
Елла Скибенко, менеджер програм з ВІЛ/СНІД

Олеся Долінська, менеджер грантової програми
Наталія Гуляницька, асистент грантової програми
Наталія Логвінова, фінансовий менеджер
Олена Скоробогата, фінансово-адміністративний асистент